

Göran Greider

”Vi ger oss inte – men vill fred!”

6 april 2023 07:00

Det måste ha varit några år innan han gick bort som diktaren Tomas Tranströmer besökte byn Hagen i Dala-Floda. Ett gäng musiker spelade och vi var några som läste hans dikter. Tranströmer var då sedan länge stum, kunde inte prata, efter en hjärnblödning. Men han nickade ivrigt i sin rullstol när man pratade med honom där han satt i den loge där våra tolkningar framfördes. En sommarvind drog genom de öppna logdörrarna.

Tomas Tranströmer. Foto: Petra Amigo.

Många år tidigare, någon gång på sextiotalet, stannade Tranströmer faktiskt till i Dala-Floda. Han stod på gångbron över älven vid Hagforsen – och skrevs sedan dikten Med älven. Då pågick ännu flottningen. Hans dikt finns sedan länge uppspikad vid bron. Själva gångbron brukar jag kalla Tranströmerbron, även om de flesta i trakten säger gungbron.

Jag tänkte på Tranströmer i söndags under en konsert med Falu fredskör i Equmeniakyrkan i Borlänge. Jag var inbjuden att prata inledningsvis och efter pausen. Och jag blev oerhört glad när jag såg den mans- och särskilt kvinnostarka kören stå där på scenen. En fredskör! De sjöng sånger om Palestina, sydafrikanska sånger, en sång av Vysotskij och mycket annat. Och genomgående hördes fredstemat.

Men ordet fred har idag, i den militära upprustningens era, blivit ett nästan fult ord. Det är till och med så att ordet förhandlingar, när det uttalas i offentligheten kring Rysslands krig mot Ukraina, kan väcka våldsamma reaktioner, framförallt från högerhåll. Trots att lidandet, som redan är oerhört, kommer att bli ännu värre om kriget skulle fortsätta i låt oss säga fem år till. På sikt måste det talas om någon typ av fredsförhandlingar, även om alla måste vara klara över att det är Ryssland som är den orättfärdiga angriparen.

Jag påpekade när jag pratade att det är ett underbetyg åt våra samhällen att ord som ”fred” och ”förhandlingar” blivit nästan kontroversiella ord. Men jag blev så uppspelt av fredskören att jag till slut utbrast att jag till och med gillade Fred Åkerström tack vare hans förnamn!

Och vad har då Tranströmer med detta att göra? Jo, han skrev en gång en mycket fin dikt om hur han lyssnade på Joseph Haydns musik. Några strofer där lyder:

Jag kör ner händerna i mina haydnfickor

och härmar en som ser lugnt på världen.

Jag hissar haydnflaggan – det betyder:

”Vi ger oss inte. Men vill fred.”

Vi ger oss inte, men vill fred. Det måste ju vara grundhållningen i varje svår konflikt, i varje krig. Vi ger oss inte, men vill fred.

Plötsligt stod jag i en kör. Bland basarna. Foto: Göran Greider.

Påskveckan som nu infallit har väl inte direkt freden som sitt främsta budskap. Men budskapet är – återuppståndelse. Ur lidandet, ur förnedringen, ska till slut livet och hoppet uppstå på nytt. Påsken har för min del alltid också varit en högtid som markerar vårens ankomst, även om det ofta varit kallt och mycket snö.

På det gamla bordet, av bred furu, där jag sitter och skriver, har jag och min hustru ställt in ett knippe kvistar. Kvistarna kommer från forsythiabusken på gården. Forsythia blommar på bar kvist. De lyser upp våren. Jag har alltid tyckt att det är särskilt hoppfullt att se blommor slå ut på bara kvistar, före bladen. Än har de inte slagit ut i vasen med sin skarpt lysande gula färg. Men kanske hinner de göra det innan påsken är över.

De ger sig inte och de vill fred.